

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Poznaniu

-PROJEKT-
z 22 września 2014 r.

ZARZĄDZENIE

REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W POZNANIU

z dnia 2014 r.

zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Rezerwat na Jeziorze Zgierzynieckim im. Bolesława Papi”

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 5 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony rezerwatu przyrody „Rezerwat na Jeziorze Zgierzynieckim im. Bolesława Papi” (Dz. Urz. Woj. Wielk. poz. 1497) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) załącznik nr 9 otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 1 do niniejszego zarządzenia;
- 2) załącznik nr 10 otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 2 do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2013 r. poz. 628 i 842 oraz z 2014 r. poz. 805, 850, 1002 i 1101.

Załączniki do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony
Środowiska w Poznaniu
z dnia 2014 r.

Załącznik Nr 1

Cele działań ochronnych dla obszarów Natura 2000 Jezioro Zgierzynieckie PLB300009 oraz
Ostoja Zgierzyniecka PLH300007 w częściach pokrywających się z rezerwatem

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
1.	A127 Żuraw <i>Grus grus</i> Jezioro Zgierzynieckie PLB300009	Poprawa złego stanu ochrony gatunku poprzez przeciwdziałanie procesom zarastania lustra wody Jeziora Zgierzynieckiego
2.	A272 Podróżniczek <i>Luscinia svecica</i> Jezioro Zgierzynieckie PLB300009	Poprawa niezadowolającego stanu ochrony gatunku poprzez przeciwdziałanie procesom zarastania lustra wody Jeziora Zgierzynieckiego oraz ograniczenie nadmiernego występowania zadrzewień i zakrzewień w szuwarze
3.	1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i> Ostoja Zgierzyniecka PLH300007	Utrzymanie właściwego stanu ochrony
4.	1355 Wydra <i>Lutra lutra</i> Ostoja Zgierzyniecka PLH300007	Utrzymanie właściwego stanu ochrony
5.	1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> Ostoja Zgierzyniecka PLH300007	Utrzymanie właściwego stanu ochrony
6.	3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion, Potamion</i> Ostoja Zgierzyniecka PLH300007	Poprawa niezadowolającego stanu ochrony siedliska poprzez przeciwdziałanie procesom zarastania lustra wody Jeziora Zgierzynieckiego
7.	6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>) Ostoja Zgierzyniecka PLH300007	Przywrócenie właściwego stanu ochrony siedliska poprzez poprawę struktury gatunkowej łąk, w szczególności ograniczenie występowania ekspansywnych gatunków nietypowych dla łąk
8.	7210 Torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci, Caricetum buxbaumii, Schoenetum nigricantis</i>) Ostoja Zgierzyniecka PLH300007	Utrzymanie właściwego stanu ochrony

Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania dla obszarów Natura 2000 Jezioro Zgierzynieckie PLB300009 oraz Ostoja Zgierzyniecka PLH300007 w częściach pokrywających się z rezerwatem

Lp.	Działanie ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk			
1.	<p>Koszenie szuwaru i usuwanie uzyskanej biomasy poza rezerwat. Coroczne koszenie 20% szuwaru pod następującymi warunkami:</p> <ul style="list-style-type: none"> – koszenie tego samego miejsca nie częściej niż raz na pięć lat; – wycinanie w zwartych płatach kwadratów o boku nie większym niż 10 m w odległościach 20–25 m; – kształtowanie linii szuwaru w postaci półwyspów i zatok. <p>Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania planu ochrony rezerwatu. Termin koszenia: grudzień – styczeń.</p>	<p>Płaty siedliska przyrodniczego 3150 oraz siedlisk żurawia i podróżniczka położone na działkach ewid. o nrach 418/1, obręb ewid. Pakosław, gmina Lwówek oraz 274/18 i 234, obręb ewid. Zgierzynka, gmina Lwówek, zgodnie z mapą stanowiącą załącznik nr 11</p>	<p>Sprawujący nadzór nad rezerwatem</p>
2.	<p>Działanie obligatoryjne: ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych; zachowanie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków położonych na trwałych użytkach zielonych.</p> <p>Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania planu ochrony rezerwatu.</p>	<p>Płaty siedliska przyrodniczego 6510 położone na działce ewid. o nrze 418/1, obręb ewid. Pakosław, gmina Lwówek, zgodnie z mapą stanowiącą załącznik nr 11</p>	<p>Sprawujący nadzór nad rezerwatem albo właściciel lub zarządca nieruchomości na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości</p>
3.	<p>Działanie fakultatywne: koszenie na wysokości 5–15 cm nad ziemią w terminie 15 VI – 30 IX, nie rzadziej niż raz w roku, maksymalnie dwa razy w roku, z pozostawieniem 5–10% nieskoszonej powierzchni każdego roku w innym miejscu. Dopuszczalny wypas wolny lub kwaterowy w terminie 21 VII – 15 X, przy obsadzie zwierząt nie więcej niż 1 DJP/ha i obciążeniu pastwiska nie więcej niż 5 t/ha/rok (10 DJP/ha/rok). Odstąpienie od dosiewania traw.</p> <p>Działanie ciągle realizowane w okresie obowiązywania planu ochrony rezerwatu.</p>	<p>Płaty siedliska przyrodniczego 6510 położone na działce ewid. o nrze 418/1, obręb ewid. Pakosław, gmina Lwówek, zgodnie z mapą stanowiącą załącznik nr 11</p>	<p>Sprawujący nadzór nad rezerwatem albo właściciel lub zarządca nieruchomości na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości</p>
Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów działań ochronnych			
4.	<p>Ocena stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków z zastosowaniem metodyki monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2</p>	<p>Siedlisko przyrodnicze 3150 – działki ewid. o nrach 274/18 i 234, obręb Zgierzynka i 418/1, obręb ewid. Pakosław, gmina Lwówek.</p>	<p>Sprawujący nadzór nad rezerwatem</p>

	<p>i raportów, o których mowa w art. 38 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.</p> <p>Działanie realizowane w piątym, dziesiątym, piętnastym i dwudziestym roku obowiązywania planu ochrony rezerwatu dla siedlisk przyrodniczych, bobra europejskiego, wydry oraz kumaka nizinnego.</p> <p>Dla żurawia – działanie coroczne realizowane począwszy od drugiego roku obowiązywania planu ochrony rezerwatu.</p> <p>Dla podrózniczka – działanie realizowane w trzecim, szóstym, dziewiątym, dwunastym, piętnastym i osiemnastym roku obowiązywania planu ochrony rezerwatu.</p>	<p>Siedlisko przyrodnicze 7210 – transekt o współrzędnych: punkt początkowy X 314 080,44; Y 513 404,48, punkt środkowy X 314 064,70; Y 513 348,18 i punkt końcowy X 314 061,56; Y 513 295,11, na działce ewid. nr 418/1, obręb ewid. Pakosław, gmina Lwówek.</p> <p>Bóbr europejski <i>Castor fiber</i> – dwa stanowiska badawcze zlokalizowane na działce ewid. o nrze 274/18, obręb ewid. Zgierzynka, gmina Lwówek oraz 418/1, obręb ewid. Pakosław, gmina Lwówek.</p> <p>Wydra <i>Lutra lutra</i> – jedno stanowisko badawcze zlokalizowane na działce ewid. o nrze 418/1, obręb ewid. Pakosław, gmina Lwówek.</p> <p>Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> – jedno stanowisko badawcze zlokalizowane na działce ewid. o nrze 418/1, obręb ewid. Pakosław, gmina Lwówek.</p> <p>Żuraw <i>Grus grus</i> – noclegowisko, zlokalizowane na działce ewid. o nrze 418/1, obręb ewid. Pakosław, gmina Lwówek.</p> <p>Podrózniczek <i>Luscinia svecica</i> – potencjalne siedliska w rezerwacie.</p>	
5.	<p>Monitoring poziomu wody: montaż piezometru w pierwszych dwóch latach obowiązywania planu ochrony rezerwatu.</p> <p>Kontrola poziomu wody w piezometrze co miesiąc począwszy od zamontowania w okresie obowiązywania planu ochrony rezerwatu.</p>	<p>Działka ewid. o nrze 274/18, obręb ewid. Zgierzynka, gmina Lwówek, w punkcie o współrzędnych: X 313 136,31; Y 514 043,47</p> <p>Dopuszczalna zmiana lokalizacji punktu ze względu na uwarunkowania terenowe</p>	<p>Sprawujący nadzór nad rezerwatem w porozumieniu z właścicielem lub zarządcą nieruchomości</p>
6.	<p>Monitoring powierzchni szuwaru oraz zadrzewień i zakrzewień w szuwarze. Coroczna kontrola w terminie luty – marzec w okresie obowiązywania planu ochrony rezerwatu.</p>	<p>Płaty siedliska przyrodniczego 3150 oraz siedlisk żurawia i podrózniczka położone na działkach ewid. o nrach. 418/1, obręb ewid. Pakosław, gmina Lwówek oraz 274/18, obręb ewid. Zgierzynka, gmina Lwówek, w miejscu realizacji działania ochronnego nr 1</p>	<p>Sprawujący nadzór nad rezerwatem</p>

Uzasadnienie

Projekt zarządzenia został opracowany zgodnie z art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2013 r. poz. 627, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą o ochronie przyrody, na mocy którego regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawnego w formie zarządzenia, plan ochrony dla rezerwatu przyrody, a także może zmienić plan ochrony, jeżeli wynika to z potrzeby ochrony przyrody. Do zmiany planu ochrony mają zastosowanie przepisy art. 19 ust. 1a i ust. 2 ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z przepisem art. 19 ust. 1a sporządzający projekt planu ochrony zapewnia możliwość udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. 1235, z późn. zm.). Natomiast zgodnie z art. 19 ust. 2 projekt planu ochrony wymaga zaopiniowania przez właściwe miejscowo rady gmin.

Plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Rezerwat na Jeziorze Zgierzynieckim im. Bolesława Papi”, zwanego dalej rezerwatem, został ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 5 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Rezerwat na Jeziorze Zgierzynieckim im. Bolesława Papi” (Dz. Urz. Woj. Wielk. poz. 1497). Ze względu na położenie rezerwatu na obszarach Natura 2000 Jezioro Zgierzynieckie PLB300009 i Ostoja Zgierzyniecka PLH300007, stosownie do wymogu określonego w przepisie art. 20 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, plan ochrony dla rezerwatu w części pokrywającej się z obszarami Natura 2000 uwzględni zakres planu zadań ochronnych dla tych obszarów.

Zgodnie z § 5 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2009 r. w sprawie trybu kontroli aktów prawa miejscowego ustanowionych przez wojewodę i organy niespolonej administracji rządowej (Dz.U. Nr 222, poz. 1754) zarządzenie wraz uzasadnieniem zostało przekazane Ministrowi Środowiska w celu dokonania kontroli zgodności aktu prawa miejscowego z przepisami powszechnie obowiązującymi, a także z zasadami rzetelności i gospodarności. Minister Środowiska, po dokonaniu kontroli, stwierdził uchybienia i pismem nr DP-074-36/22590/14/JJ z 17 czerwca 2014 r. wniósł o zmianę zarządzenia we własnym zakresie przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu. W związku z powyższym Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu dokonał powtórnej analizy materiałów źródłowych, w tym dokumentacji *Plan ochrony rezerwatu „Rezerwat na Jeziorze Zgierzynieckim im. Bolesława*

Papi” (Bogdanowska A. i in., Poznań 2011), *Dokumentacji Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 PLH300007 Ostoja Zgierzyniecka w województwie wielkopolskim* (Bogdanowska A. red., Poznań 2011) oraz *Dokumentacji Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 PLB300009 Jezioro Zgierzynieckie w województwie wielkopolskim* (Bogdanowska A. red., Poznań 2011), i opracował niniejszy projekt zarządzenia. Minister Środowiska wskazał, że w załączniku nr 9 do zarządzenia dla przedmiotów ochrony A127 Żuraw, A272 Podróżniczek oraz 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion* wyznaczono cele działań ochronnych polegające przede wszystkim na poprawie stanu ochrony gatunku lub siedliska poprzez przeciwdziałanie procesom zmniejszania się powierzchni lustra wody Jeziora Zgierzynieckiego. Zgodnie z § 3 pkt 5 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz.U. Nr 34, poz. 186 z późn. zm.) zakres prac koniecznych do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 obejmuje ustalenie celów działań ochronnych do osiągnięcia w okresie, na jaki jest sporządzany plan zadań ochronnych, umożliwiające monitoring i weryfikację ich osiągnięcia. W związku z powyższym Minister Środowiska uznał, że cele działań ochronnych określone w załączniku nr 9 do zarządzenia w odniesieniu do wyżej wymienionych przedmiotów ochrony są niemierzalne i nie podlegają weryfikacji. Minister Środowiska zalecił sprecyzowanie celów działań ochronnych co najmniej w takim stopniu, aby określały stan docelowy ochrony przedmiotu ochrony lub początkowy, który ma ulec poprawie. Wykonując zalecenie Ministra Środowiska, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu w niniejszym projekcie zarządzenia zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu „Rezerwat na Jeziorze Zgierzynieckim im. Bolesława Papi” określił nowe brzmienie załącznika nr 9 zatytułowanego „Cele działań ochronnych dla obszarów Natura 2000 Jezioro Zgierzynieckie PLB300009 oraz Ostoja Zgierzyniecka PLH30007 w częściach pokrywających się z rezerwatem”. Formułując cele działań ochronnych w nowym brzmieniu dla przedmiotów ochrony: A127 Żuraw, A272 Podróżniczek oraz 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion*, wskazał stan początkowy, który ma ulec poprawie. Wziął także pod uwagę, że dla żurawia oraz dla siedliska 3150 zidentyfikowane zostało zagrożenie polegające na zmniejszaniu się powierzchni lustra wody Jeziora Zgierzynieckiego, w tym na zarastaniu w wyniku sukcesji roślinności, a dla podróżniczka zagrożenie polegające na zmniejszaniu się powierzchni lustra wody Jeziora Zgierzynieckiego i na wzroście powierzchni oraz zwarcia zakrzewień i zadrzewień w obrębie szuwaru.

W związku z tym przyjęto, że celami działań ochronnych dla żurawia i siedliska 3150 będą odpowiednio: poprawa złego stanu ochrony gatunku i poprawa niezadowolającego stanu ochrony siedliska poprzez przeciwdziałanie procesom zarastania lustra wody Jeziora Zgierzynieckiego, a dla podróżniczka poprawa niezadowolającego stanu ochrony gatunku poprzez przeciwdziałanie procesom zarastania lustra wody Jeziora Zgierzynieckiego oraz ograniczenie **nadmiernego** występowania zadrzewień i zakrzewień w szuwarze. Mierzalnym parametrem realizacji tych celów będzie powierzchnia szuwaru oraz zadrzewień i zakrzewień w szuwarze. Monitoring powierzchni szuwaru będzie prowadzony corocznie w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych, co pozwoli na obserwację zmian tego parametru w stosunku do stanu początkowego określonego w pierwszym roku prowadzenia monitoringu. Stąd należało odpowiednio zmodyfikować pkt 6 w załączniku nr 10 dotyczący monitoringu realizacji celów działań ochronnych. W nowym brzmieniu określono, że działanie to będzie polegało na corocznym monitorowaniu powierzchni szuwaru oraz zadrzewień i zakrzewień w szuwarze w miejscu realizacji działania ochronnego polegającego na koszeniu szuwaru wskazanym na mapie stanowiącej załącznik nr 11 do zmienianego zarządzenia.

W załączniku nr 10 dokonano także zmiany dla działania określonego w pozycji pierwszej, ponieważ w zmienianym zarządzeniu nieprawidłowo wskazano, że podmiotem odpowiedzialnym za koszenie szuwaru i usuwanie biomasy poza rezerwat jest właściciel lub zarządca nieruchomości. Minister Środowiska w swym piśmie wskazał, że w myśl art. 28 ust. 10 pkt 4 ustawy o ochronie przyrody w planie zadań ochronnych należy wskazać podmioty odpowiedzialne za wykonanie ustalonych działań ochronnych, jednak w przywołanym przepisie nie wskazano zamkniętego katalogu podmiotów, na które mogą być nałożone obowiązki. Nie oznacza to zupełnej swobody kształtowania zakresu podmiotowego poszczególnych działań ochronnych, ponieważ przy opracowywaniu planu zadań ochronnych należy mieć na uwadze, oprócz postanowień ustawy o ochronie przyrody, także unormowania i zasady konstytucyjne. W świetle art. 94 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.) terenowe organy administracji rządowej, na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie, ustanawiają akty prawa miejscowego. Jednocześnie zasada praworządności wyrażona w art. 7 Konstytucji RP, wymaga, żeby materia regulowana wydanym aktem normatywnym wynikała z upoważnienia ustawowego i nie przekraczała jego zakresu. Ponadto Minister Środowiska stwierdził, że dopuszczalne jest wkraczanie w sferę praw i obowiązków obywatela oraz podmiotów prywatnych aktem innym niż ustawa, ale wyłącznie subsydiarnie oraz tylko na podstawie możliwie precyzyjnego upoważnienia ustawowego. Zatem skoro ustawodawca

w upoważnieniu ustawowym zawartym w art. 28 ust. 10 pkt 4 ustawy o ochronie przyrody nie dopuścił w sposób wyraźny i precyzyjny możliwości wkraczania w sferę praw i wolności obywateli i podmiotów prywatnych poprzez zobowiązywanie ich do określonych działań ochronnych, to nie można w planie zadań ochronnych wyżej wymienionych kwestii regulować. W związku z powyższym w niniejszym projekcie zarządzenia jako podmiot odpowiedzialny za wykonanie działania ochronnego polegającego na koszeniu szuwaru i usuwaniu uzyskanej biomasy poza rezerwat wskazano sprawującego nadzór nad rezerwatem. Natomiast w przypadku działań ochronnych określonych w pkt. pkt. 2 i 3 jako podmiot odpowiedzialny wskazano sprawującego nadzór nad rezerwatem albo właściciela bądź zarządcę nieruchomości na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu zapewnił udział społeczeństwa w opracowywaniu projektu planu ochrony w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2013 r. poz. 1235, z późn. zm.). Informację o przystąpieniu do opracowywania projektu planu ochrony podano do publicznej wiadomości poprzez: udostępnienie projektu zarządzenia na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu 2014 r., ogłoszenie na tablicy ogłoszeń w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu w terminie od do 2014 r., ogłoszenie w prasie o zasięgu wojewódzkim 2014 r. W wyniku procedury z udziałem społeczeństwa wniesiono 19 uwag i wniosków. Ich zestawienie wraz z informacjami, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie uwzględnione, zawarto w tabeli nr 1.

Tabela 1. Zestawienie uwag i wniosków zgłoszonych w związku z udziałem społeczeństwa w opracowywaniu projektu planu ochrony dla rezerwatu

Lp.	Wniosek/uwaga Podmiot zgłaszający, data zgłoszenia	Sposób wzięcia pod uwagę oraz zakres uwzględnienia
-----	---	--

Projekt zarządzenia został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Miejską w Lwówku uchwałą z dnia, a także uzgodniony z Wojewodą Wielkopolskim pismem z 2014 r.